

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ÖĞRETİMİNDE ÇOKLU ORTAM KULLANIMININ AKADEMİK BAŞARI VE TUTUMA ETKİSİ

Mehmet Şahingöz*

Bülent Akbaba**

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, çoklu ortam kullanımının öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersindeki akademik başarılarına ve Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersine yönelik tutumlarına etkisini belirlemektir. Araştırmanın deneysel uygulaması 2007-2008 eğitim-öğretim yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği 1. sınıf A-B şubelerinde öğrenim gören 71 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Deney grubunda 36, kontrol grubunda 35 öğrenci yer almıştır. Araştırma ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın verileri Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi akademik başarı testi ve Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi tutum ölçeği ile toplanmıştır. Akademik başarı testi ve tutum ölçeğinden elde edilen veriler SPSS 15. 0 programında bağımsız gruplar için t testi ve tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA ile değerlendirilmiştir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinde çoklu ortam kullanımı öğrencilerin akademik başarılarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık oluşturmuştur [$F(1-69) = 6.040, p < .05$]. Çoklu ortam kullanımı, öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihine yönelik tutumları üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık oluşturmuştur [$F(1-69) = 9.423, p < .01$].

Anahtar Kelimeler: Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi öğretimi, çoklu ortam, akademik başarı, tutum.

THE EFFECT OF USING MULTIMEDIA IN ATATURK PRINCIPLES AND REVOLUTION HISTORY EDUCATION ON THE ACADEMIC SUCCESS AND ATTITUDE

ABSTRACT

The aim of this study is to identify the effect of the usage of multimedia on students' academic achievement in the Ataturk Principles and Revolution History course, and their attitudes towards Ataturk Principles and Revolution History course. The experimental application of the research has been accomplished with 71 students in the first A and B classes in the Turkish Education Department, Gazi

* Prof. Dr. , Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi ABD Öğretim Üyesi

** Arş. Gör. Dr. , Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Faculty of Education, Gazi University, Ankara in the 2007-2008 academic years. There were 36 students in the experimental group and 35 students in the control group. The research has been done with a pre-test and post-test experimental design with a control group.

The data of the research have been collected with the Ataturk Principles and Revolution History academic achievement test, Ataturk Principles and Revolution History attitude scale. The data gained from the academic achievement test and attitude tests were evaluated with the independent sample t-test, and two way ANOVA for repeated measurements with SPSS 15.0 programme.

According to the study results, the usage of multimedia in Ataturk Principles and Revolution History course has made a meaningful difference statistically in the students' academic achievement [$F(1-69) = 6.040, p < .05$]. The usage of multimedia has brought about a meaningful difference statistically in the students' attitude to Ataturk Principles and Revolution History course [$F(1-69) = 9.423, p < .05$].

Keywords: Ataturk Principles and Revolution History education, multimedia, academic achievement, attitude.

GİRİŞ

Mayer (2001: 2), çoklu ortamı, bir materyalin resim ve metinle desteklenerek, birden çok biçimde sunulması şeklinde tanımlamaktadır. Najjar (1995: 4)'a göre çoklu ortam yazı, grafik, animasyon, resim, video ve sesi bilgi sunmak amacıyla kullanılmaktadır. Huart ve diğerlerine (2004: 4) göre ise çoklu ortam uygulamaları görüntülerin, video, ses dizilerinin ve animasyonların geleneksel insan yapımı makinelerle arabirim oluşturarak iki ya da üç boyutta görünmelerini sağlar. Bu özelliğiyle çoklu ortam farklı duyu organlarıyla algılanan verileri bir araya getirmeye yönelik bir iletişim teknolojisi olarak tarif edilebilir.

Çoklu ortam tanımları en genel anlamda, iletişimin çeşitli yollardan sağlanmasına vurguda bulunmaktadır. Bu iletişim, tek yönlü olabileceği gibi çok yönlü de olabilmektedir. İletişim birden çok boyut kazandığında ise etkileşim ögesi devreye girmektedir. Kullanıcıya çoklu ortamı oluşturan öğelerin hangilerinin ne zaman ve nasıl sunulacağını kontrol etme imkânı veren kullanıcı merkezli çoklu ortam sistemleri "etkileşimli çoklu ortam" olarak adlandırılır (Alkan, 2002: 25).

Öğrenciler iyi tasarlanmış çoklu ortamdaki geleneksel sözel ileti yollarına göre daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmektedirler. Çoklu ortam öğretimi ile gerçekleştirilmeye çalışılan amaçlardan bir tanesi de öğretmenlerin görsel ve sözel bilgiler arasında bağlantılar kurarak öğrencilerin anlam becerilerinin artmasına yardımcı olmasını sağlamaktır (Mayer, 2003: 127-128). Öğrenmenin nasıl meydana geldiği ile ilgili çalışmalar, öğrencilerde istenilen davranış

değişikliklerinin meydana getirilebilmesi için yaparak ve yaşarak öğrenme ortamlarının oluşturulmasının gerekli kılınmaktadır (Demircioğlu, 2005: 118).

Sosyal bilimlerin öğretiminde birçok öğretim yöntemi kullanılmakla beraber uygulamada genel kavramların ve temel bilgilerin öğrenciye aktarılmasıyla sınırlı kalınmakta ve bu maksatla da geleneksel olarak öğretmen ve ders kitabına bağımlı sözlü anlatım yönteminin kullanılmakta olduğu görülmektedir. Kullanılması gereken öğretim yöntemleri açısından bakıldığında bu alanda öğrenciye dönük, analizci, eleştirel, öğrencinin sosyalleşmesine, bağımsız karar vermesine, araştırma ve inceleme yapmasına olanak veren yöntemlerin kullanılması tavsiye edilmektedir (Alkan ve Kurt, 2007: 79). Geleneksel olarak tarih öğretmenlerinin büyük çoğunluğu tarih eğitiminin ders verici ve didaktik bir tarzda verilmesi, tarih öğretmenlerinin ise okul topluluğunun adeta bir sosyal mühendisi gibi hareket etmesi gerektiğini savunmuşlardır. Öğretmenler tarih derslerinde didaktik bir anlayışla ve çoğunlukla düz anlatım yöntemini kullanmaktadırlar. Öğrenciler, yaşadıkları dönemden çok uzak zaman dilimleriyle ilgili konular hakkında, genelde sözlü anlatıma dayalı olarak, soyut bir biçimde bilgilendirilmektedirler. Bu durum tarih öğretiminde karşılaşılan en önemli problemlerden biridir (Demircioğlu, 2005: 118). Öğrenciler okullarda öğrendikleri geçmişe dair tarihi bilgiyi yaşantıları ile bağdaştıramadıkları için öğrendikleri bilgilerin gereksiz ya da işe yaramaz olduğunu düşünmektedirler (Sağiroğlu, 2002: 47). Tarih öğretiminde, öğretmenin bilgilere hâkim bir otorite olarak görülmesi ve öğretmen ağırlıklı tek yönlü öğretimin gerçekleşmesi, bilimsel düşünme ile ilgili tutumların gelişmesini zorlaştırmaktadır (Paykoç, 1998: 345).

Yalınlaştırılmış bilgilerin edilgen alıcısı konumuna indirgenen bir öğrencinin eleştirel beceriler ve tarih anlayışı edinebilmesi güçtür. Bunun için sorgulamaya dayalı öğrenmenin etkin öğrenmeyle birleştirilmesi ve bağımsız öğrenme fırsatlarının sunulması gerekir (Stradling, 2003: x). Bu bağlamda Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi zorla yapılan veya kuru kuru anlatılan bir ders olmaktan kurtarılmalı; dersin öğrenciye benimsetilmesi gerekmektedir. Bu problemin üstesinden gelebilmek için Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi derslerinin mümkün olduğu kadar canlı, somut ve öğrencilerin yaşamlarıyla bağının kurulabildiği bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Pamuk, 2004: 28).

Bir tarih şuuru geliştirmek üzere düzenlenen Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinin öğretiminde öğrenmenin anlamlı olması ve öğrencinin aksiyoner kılınması için öğrencinin belirli amaçlar doğrultusunda öğrenme sorumluluğunu alması gerekmektedir (Emiroğlu, 2006: 117). Dersin uygulaması öğrencilerin,

eleştirebilme, yorumlayabilme, sentez yapabilme, olgular arasında ilişkiler kurabilme gibi yaşama dönük yeteneklerinin geliştirilebileceği bir yapıya büründürülmelidir (Kabapınar, 1998: 232).

Yükseköğretim kurumlarında okutulan Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi pek çok eğitim kurumunda geleneksel öğretim yöntemleri olarak bildiğimiz şekilde anlatılmaktadır. Bu durum tarih derslerini zorunlu olarak dinlediğine inanan bir öğrenci profilinin oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersine yönelik getirilen eleştirilerden en önemlisi dersin ezber dersi olduğu yönündedir. Dersin kaynaklarının ve öğretim yöntemlerinin yıllardır değişmemesi öğrencilerin derse karşı olan ilgilerinin kaybolmasına neden olmaktadır. Eğitim basamaklarımızın tümünde yer alan İnkılâp Tarihi derslerinin hak ettiği yeri elde edebilmesi ve amaçlarının gerçekleştirilebilmesi amacıyla yeni bir yaklaşıma ihtiyaç vardır. İnkılâp Tarihi öğretiminde kullanılabilir pek çok öğretim yöntemi ve öğretim materyali var iken bu dersleri sadece düz anlatımla işlemek öğrencileri büyük bir kaynaktan ve bu kaynağı yorumlayabilme becerisinden mahrum bırakmak anlamına gelmektedir. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi öğretiminde, birinci elden kanıta dayalı sorgulama, tarihçi becerileri, tarih yorumlarının farklılığı, tarih kanıtının yorumlanması konuları üzerinde durulmalıdır. Birincil kaynakların kullanılması, öğrencilerin önemli tarihsel kavramlarla karşılaşmasını sağlar. Birincil kaynaklarla öğrenciler, geçmişte yaşamış insanların yaşamı ile doğrudan temas kurar. Diğer bir deyişle, birincil kaynakların aracılığıyla tarih insanileştirilir. Öğrenciler birincil kaynakları kullanırken, önemli analiz becerileri geliştirecektir. Birincil kaynaklar, öğrencilerin çok değişik yaklaşımları görebilmelerini sağladığı gibi; bilgi, beceri ve analiz yeteneklerini geliştirecektir. Birincil kaynaklara öğrencilerin doğrudan uğraşması; eleştirel düşüncelerine, sorular sormalarına, zekice çıkarımlar yapmalarına, mantıklı açıklamalar geliştirmelerine ve olayları yorumlamalarına yol açacaktır (Ata, 2002: 81). Günümüzde, öğrencilerin, tarihçi becerilerine ve çalışma yöntemine eskisinden daha fazla ihtiyacı vardır. Kitle iletişim araçlarının bombardımanına tutulmuş öğrencilerin artık bir derste kendilerine ulaşan bilgiyi bir tarihçi gibi iç ve dış eleştiriye tabi tutmayı öğrenmeleri gerekmektedir (Safran, 2004: 117).

Teknolojinin öğrenme sürecinde kullanılması, oldukça eskilere dayanmakla birlikte, yapılandırmacı yaklaşımla daha çok önem kazanmıştır. Çünkü yapılandırmacı öğrenme ortamlarında, öğrencinin öğrenme sürecinde daha etkin olması ve kendi bilgisini yapılandırması nedeniyle, öğrenme ortamları, bireylerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunmalarına ve zengin öğrenme yaşantıları geçirmelerine olanak sağlayacak biçimde düzenlenmektedir. Öte yandan,

yapılandırmacılıkta öğrenme sosyal ortamda gerçekleşmektedir. Bu sebeple yapılandırmacı yaklaşımda bilginin yapılandırılması için tasarlanacak öğrenme ortamlarının çoklu bakış açılarını, gerçekliğin farklı gösterim yollarını, gerçek hayata dayalı örnek olay temelli öğrenmeyi sağlaması gerekmektedir (Karadeniz, 2008: 136).

Öğrenme ortamlarının gerçek yaşamla bağının kurulmasında öğretim materyalleri devreye girmektedir. Söz konusu materyallerin kullanılması, birbirlerinden farklı bireylerin kendi öğrenmelerini yapılandırmalarını, yeni anlayışlar oluşturmalarını, bilgiye daha hızlı ulaşmalarını, içerikle, öğretmenle ve diğer öğrencilerle daha fazla etkileşim kurmalarını sağlamaktadır (Yaşar ve Gültekin, 2007: 289). Bireyin aktif katılımının sağlandığı, problem çözmeye, işbirliğine dayalı öğrenme yaklaşımlarının yoğun olarak kullanıldığı, öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen etkileşiminin vazgeçilemez unsurlar arasında yer aldığı oluşturmacı öğrenme ortamlarında bilgi ve iletişim teknolojileri önemli bir kullanım alanına sahiptir. Bilgisayarlar ve İnternet'in sağlamış olduğu olanaklar sayesinde bu tip ortamlarda öğrenciler çoklu ortam öğeleri ile desteklenen zengin içerikli öğrenme yaşantıları edinmektedir (Tanyeri, 2007: 464).

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinde anlamlı ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleşebilmesi için öğrenme ortamlarının, öğrenciyi etkin kılmaya, düşünmeye, sorgulamaya, araştırmaya, bilgiyi yapılandırmaya, kendi bilgisini oluşturmaya, sorun çözmeye, işbirliği yapmaya, sorumluluk üstlenmeye yönlendirecek araç-gereçlerle desteklenmesi gerekmektedir (Yaşar ve Gültekin, 2007: 289).

Öğrenme-öğretme etkinliklerinde tek bir araç veya gerece dayanmak veya bunlardan birisine üstünlük tanımak gibi yaklaşımlar yerinde değildir. Önemli olan bireylerin değişik duyu organlarına seslenen araç ve gereçlerin birbirini tamamlayacak biçimde kullanılması gerektiğidir. Bu da çoklu ortamda öğretim- öğrenme etkinliklerinin düzenlenmesini zorunlu kılmaktadır (Hızal, 1983: 71). Öğrencilerin kalıcı bilgiler edinmesinde sınıf içinde çoklu ortamda öğretim durumunun düzenlenmesi önemli görülmektedir. Eğitim ortamında tek bir bilgi ifade biçimi, sadece metin veya sadece resim yetersiz kalabileceğinden, değişik ifade biçimlerinin birbirlerini engellemeyecek şekilde anlamlıca ilişkilendirilerek işe koşulması önerilmektedir (Akpınar, 2005: 60-61). Eğitimde uzun süre öğretmenin temelini öğretmen ve ders kitabı oluşturmuştur. Bugün ise çağdaş teknoloji olanaklarından eğitimde yararlanılması nedeniyle öğretmen- ders kitabı ikilisinin yanı sıra değişik kaynaklar sınıf içindeki çoklu ortamda öğretimin sağlanmasına yardımcı olmaktadır (Demirel vd. , 2002: 78).

Çoklu ortam destekli öğretim yoluyla, bireylere istenilen davranışların kazandırılması daha kolay olabilmektedir. Çünkü çoklu ortam destekli öğretim, öğrenmeyi daha ilginç, daha anlamlı ve daha kalıcı duruma getirmektedir (Yaşar ve Gültekin, 2007: 288). Çoklu ortamda bireyler, geleneksel olarak alışageldiği tekdüze konu çevresinden, çıkarak konulara farklı açılardan yaklaşabilmekte, geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı ortamlardaki pasif rolünden kurtularak birçok iletişim ortamının birleşmesiyle bir çeşit hareketlilik ve katılımcılık kazanmaktadır. Çoklu ortamda sunulan tarih öğretimi yazılımları öğrencilere değişik kaynakları paylaşma imkânı verdiği için iyi bir grup öğrenme aracıdır (Anderson, 2003).

Soyut bir ders olan İnkılâp Tarihi dersinin bütün öğrenciler için verimli olabilmesi için farklı baskın öğrenme stilleri kullanan öğrencilere yönelik öğrenme ortamları, materyalleri ve etkinlikleri düzenlenmesinde çoklu ortam çok etkin bir araç olabilir. Çoklu ortam sunuşlarında hazır paket programlar ya da öğretmen ve öğrencilerin oluşturdukları programlar kullanılabilir. Bu ortamı oluşturabilmek için de gerekli teknolojik olanakların bulunması gerekir. Bunlar mevcutsa, çoklu ortamı oluşturmak ve uygulamak oldukça kolay olabilir (Öztürk ve Otluoğlu, 2003: 161). Fakat bütün bunlar yapılırken öğrenci ve öğretmenlerin çok fazla miktardaki bilgiden kendi işlerine yarayacak bilgi ve kaynakları seçebilen, uygun materyalleri kendi derslerinde kullanabilmek için manipüle edebilen ve bu bilgileri gerekli ortamlarda sunabilen nitelikte olmaları gereklidir (Acun, 2006: 156) .

Çoklu ortamda tasarlanan Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi öğretim materyalleri İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu'nun "*Tarih ve Terbiye*" adlı eserinde dile getirdiği tarih laboratuvarları fikrinin de çağdaş bir temsilcisi olarak kullanılabilir. Günümüzde hayli moda olan tarih yapma ya da yaparak yaşayarak öğrenme anlayışını çoklu öğrenme ortamlarında gerçekleştirebiliriz. Bu ortamlarda öğrenciler birinci elden kaynakların kopyaları ile bir tarihçi gibi çalışabilirler (Ata, 2005: 83-84).

Tarih dersinde yoğun metin anlatımları hareketli resimlerle destekleyerek öğrenci motivasyonunu artırmak ve konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamak isteyebiliriz. Hiper ve çoklu ortamlar tarihsel olgu ile ilgili hazırlanmış bir filmi de veri tabanında bulundurarak, öğrencinin ilgili sayfadaki metni okurken bir fare tıklamasıyla bu filme ulaşmasını sağlar. Öğrenci filmi izleyerek metinde anlatılanları görselleştirebilir veya okuduklarını destekleyecek görsel malzemeyi de inceleyebilir (Akpınar, 2005: 107).

İnkılâp Tarihi dersi içeriği itibarıyla doğrudan duyuşsal alanla ilgilidir. Bilinç oluşturulurken yapılacak etkinliklerin öğrencileri sevindirmesi,

düşündürmesi, duygulandırması beklenebilir. Geleneksel sınıflarda, drama, örnek olay vb. yöntemleri kullanarak, şiir okutarak, resim göstererek marş dinleterek öğrencilerde bu duyguların oluşması sağlanabilir. Bilgi ve iletişim teknolojileri ise geleneksel yöntemlerden çok daha güçlü araçlar sunmaktadır. Bugün bilgisayar teknolojisindeki gelişmeler artık metin, müzik/resim, hareketli resim ve video gibi iletişim örüntülerini kolayca işleyebilir hale getirmiş ve bu olanakları her kullanıcının hizmetine sunmuştur (Akpınar, 2005: 60). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin içeriğinin tümüne yönelik hazırlanacak programların teknolojik alt yapıları oluşturularak öğrencilere sunulması, gençlerin hem kendi ulusunun tarihine duyarlılık kazanmasını sağlayacak hem de dersin amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunacaktır. Yapılacak çalışmalarda düz bir belgesel diliyle anlatım yerine olayların içinde yaşayanların duygularından hareketle ortaya konacak tarihi seyir, hem ilgiyi hem de verilen bilgilerin kalıcılığını artıracaktır. Ayrıca görsel malzemelerin elektronik ortamlara aktarılması veri bankalarının oluşturulması da bu konuda sürekliliği sağlayacaktır (Doğaner, 2005: 609-610).

Akbulut'a (2005: 22-23) göre tarih öğretim yöntemi içinde görsel araçların kullanılması kolaylaştırıcı bir unsur olmakla birlikte tek başına yeterli değildir. Çünkü öğrenci konuyu daha rahat öğrenebilir, fakat anlayamaz, kavrayamaz. Anlayabilmesi ve kavrayabilmesi için ona yardımcı olunmalıdır. Bu da anlatımla mümkündür. Ayrıca salt görsellik, olayları hayalen kurgulama yetisi önünde engel oluşturabilir. Görsellik, alışkanlık haline getirilecek olursa görsellikle anlatılamayacak konular öğrenciye nasıl açıklanabilecektir? Örneğin; ilk meclisin toplanması, belgesel ya da senaryo çekimi yapımlarla öğrenciye aktarılırken, TBMM'nin açılmasını hazırlayan anayasal şartlar nasıl izah edilebilecektir? Bu konuda Mustafa Kemal Paşa ile kolordu kumandanları arasındaki yazışmalar ne şekilde aktarılabilir. Ya da bunlar yok mu sayılacaktır. Bunların uç örnekler olduğu hatıra gelebilir. Fakat Atatürk İlke ve İnkılâp Tarihimizin esasen bunların üzerine kurulmuş olduğunu gençlerimize öğretmediğimiz sürece ilkelerin de inkılâbın da değerini kavrayamayacakları, daha doğrusu kavrayamadıkları ortadadır. Bu itirazdan maksat, bir öğretim yöntemi olarak görselliğin kullanılmasının reddi ve inkârı olmayıp, bu hususta ne denli dikkatli davranılması gerektiğinin vurgulanmasıdır.

Akbulut'un İnkılâp Tarihi öğretiminde görsel araçların kullanımının sınırlılığına yönelik endişesi Acun (2004: 138)'un Asenkron AİT Topolojisi ve Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüleri'nin Yeniden Yapılandırılması projesi ile giderilebilir. Bu projenin en temel ögesi, iyi yazılmış bir Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi metnini bulunduran ve pedagojik kurallara göre tasarlanmış

web sayfalarıdır. İnternet teknolojileri, öğretim elemanlarına, öğrenci hedef, öğrenme tarzı ve kabiliyetlerindeki bireysel farklılıkları göz önüne alarak buna uygun eğitim vermelerini mümkün kılmaktadır. Ayrıca eğitimin herhangi bir yerde, herhangi bir zamandan verilmesini sağlayarak hem öğrenciler hem de öğretim elemanları için daha uygun bir ortam yaratmaktadırlar. İyi planlanmış İnternete dayalı öğretim sistemleri genellikle, hipermetin mantığına dayalı İnternet uygulamalarıdır. Buradaki temel öge, pedagojik kurallara göre tasarlanmış İnternet sayfalarıdır. Ayrıca, e-posta ve canlı oturumlar yoluyla öğrencilerle diyalog kurulmakta ve muhtemel sorulara cevap verilmektedir. Bu sistemi kullanan bir lisans öğrencisi artık bir pasif okuyucu veya dinleyici olmayacak, bu alandaki bilgi üretimine aktif katılımcı olacaktır. Böyle bir sistemde mesela, İnternet sayfasından Cumhuriyet'in İlanı konusunu okuyan bir öğrenci, Meclis'te rejimin adının Cumhuriyet olarak belirlendiği celsenin zabıtlarını gözden geçirebilecek, Cumhuriyet'in ilanı ile ilgili resimlere bakabilecek, film seyredebilecek, konuyla ilgili hatıratları okuyabilecektir. Muhtemelen de bunlar arasında kimsenin görmediği yeni bağlantılar yakalayabilecektir.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma grubu, uygulama aracı (öğretim materyali), veri toplama araçları ve verilerin değerlendirilmesi üzerinde durulmaktadır.

Araştırmanın Deseni

Araştırmada, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi öğretiminde çoklu ortam kullanımı ile geleneksel öğretim yönteminin öğrenci başarısına etkilerini belirlemek amacıyla ön test-son test kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Bu araştırmada izlenen deneysel süreç Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Araştırmanın Deneysel Deseni

GRUPLAR	ÖN ÖLÇÜMLER	UYGULAMA	SON ÖLÇÜMLER
Deney Grubu	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi Akademik Başarı Testi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Tutum Ölçeği	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Öğretiminde Çoklu Ortam Kullanımı	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi Akademik Başarı Testi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Tutum Ölçeği
Kontrol Grubu	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi Akademik Başarı Testi Atatürk İlkeleri ve	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Öğretiminde Geleneksel Öğretim Yöntemlerinin	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi Akademik Başarı Testi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Tutum Ölçeği

İnkılâp Tarihi Tutum Kullanımı
Ölçeği

Araştırmada uygulanan deneysel desende, bağımlı değişkenler akademik başarı ile Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, bilgisayar ve çoklu ortama yönelik tutumlardır. Bu bağımlı değişkenler üzerinde etkisi incelenen deneysel işlem ise çoklu ortam kullanımındır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın deneysel çalışması, 2007-2008 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nün 1. sınıfının iki ayrı şubesinde öğrenim gören 71 öğrenciden oluşan çalışma grubu ile gerçekleştirilmiştir. Deney ve kontrol grupları grupların denliğini sağlamak üzere yansız atanmıştır.

Araştırmada Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Öğretiminde çoklu ortam kullanılacak olan deney grubu 36 öğrenciden, geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanılacağı kontrol grubu ise 35 öğrenciden oluşmuştur. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilere deney ve kontrol grubunda olduklarına dair herhangi bir bilgi verilmemiş, ders iki sınıfta da araştırmacının kontrolünde gerçekleştirilmiştir.

Uygulama Süreci

Araştırmanın deneysel uygulaması, 2007-2008 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde altı haftalık süre zarfında toplam on iki saat olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın uygulama süreci öncesinde deney ve kontrol grubundaki öğrencilere akademik başarı testi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi tutum ölçeği, bilgisayar tutum ölçeği ve çoklu ortam tutum ölçeği uygulanmıştır.

Deney grubundaki öğrencilere uygulamanın ilk haftasında iki saatlik süre zarfında bilgisayar, çoklu ortam ve Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersine yönelik hazırlanan çoklu ortamdaki öğretim materyali hakkında bilgi verilmiştir.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi ders içeriği Gazi Üniversitesi Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı bünyesindeki bir ana makineye yüklenerek sürekli erişilebilir bir hâle getirilmiştir. Öğrenci denetimini sağlamak amacıyla asıl uygulamalar Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar Laboratuvarlarında gerçekleştirilmiştir.

Altı haftalık süre zarfında öğrenciler bireysel olarak çalışmıştır. Bu çalışma esnasında ders içeriğini incelemişler, ortamda hazır bulunan araştırmacıya soru ve sorunlarını iletebilmişlerdir.

Kontrol grubundaki öğrencilerle ders geleneksel öğretim yöntemleriyle sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın uygulama sürecinin sonunda deney ve kontrol grubundaki öğrencilere akademik başarı testi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi tutum ölçeği, bilgisayar tutum ölçeği ve çoklu ortam tutum

ölçeği yeniden uygulanmıştır. Bununla birlikte deney grubundaki öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersinde Çoklu Ortam Kullanımına yönelik görüşleri bir değerlendirme formuyla alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi akademik başarı testi ve Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi tutum ölçeği ile toplanmıştır.

A) Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Akademik Başarı Testi

Bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez, değerlendirme basamaklarında yazılan hedef ve davranışlar doğrultusunda hazırlanan 50 soruluk çoktan seçmeli (1 doğru, 4 çeldirici) bir başarı testi hazırlanmıştır. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi Akademik Başarı Testinin kapsam geçerliliği için Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapan üç öğretim üyesinden uzman görüşü alınarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Başarı testi gerekli madde analizleri için Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Tarih Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Coğrafya Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümlerinin birinci sınıflarında eğitim gören 274 öğrencisi üzerinde uygulanmıştır. Elde edilen cevaplar "ITEMAN" programı ile değerlendirilmiştir. Bu analizlerde her bir test maddesinin güçlük indisleri (p_j), ayırt edicilik gücü indisleri (r_{jx}) ve madde güvenilirlikleri (r_j) hesaplanmıştır. Ayrıca testin bütününe yönelik aritmetik ortalama, standart sapma ve güvenilirlik değerleri belirlenmiştir.

50 sorudan oluşan başarı testinin aritmetik ortalaması ($\bar{x} = 26.885$), standart sapması ($S = 8.156$), minimum doğru cevap sayısı 8, maksimum doğru cevap sayısı 43, testin KR-20 güvenilirlik katsayısı 0.84, ortalama güçlüğü 0.53, ortalama ayırt ediciliği 0.44'dür.

Deneyel uygulamanın öncesinde ve sonrasında uygulanan Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Akademik Başarı testinde yer alan soruların güçlük değerlerinin 0.4 ile 0.6 arasında olmasına ve ayırt edicilik değerlerinin ise >0.3'den yüksek olmasına dikkat edilmiştir. Sorunun güçlük değerinin bire yakın olması o sorunun çok kolay, sıfıra yakın olması ise çok zor olduğunun bir göstergesidir. Bu nedenle güçlük değeri 0.4-0.6 arasında olmayan, ayırt edicilik değerleri <0.3 olan, güvenilirliği <0.3 olan maddeler asıl uygulamada kullanılacak olan başarı testine alınmamıştır. Bu şartları sağlayan 35 maddeden oluşan test deneyel uygulamanın öncesinde ve sonrasında Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Akademik Başarı Testi olarak kullanılmıştır.

B) Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Tutum Ölçeği

Araştırmanın deneyel uygulamanın öncesinde ve sonrasında öğrencilerin akademik başarılarının tespitinin yanında Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinin

yönelik tutumlarının da tespit edilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Deneysel uygulamanın öncesi ile sonrasında Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi'ne yönelik tutum ve değerlerde ortaya çıkabilecek değişikliklerin tespitinin çalışmanın niteliğinin artırılmasına katkısı olacağı düşünülmüştür.

Bu amaçla Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi ile ilgili literatür incelenmiştir. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi tutum ölçeği, ilgili literatürden ve Gazi Üniversitesi'nin 7 fakültesi'nde 1350 öğrenci ile gerçekleştirilen Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin amaçları, uygulanan yöntem ve teknikler, derste karşılaşılan sorunlar, öğrencilerin hayatlarında bu dersin rolü konularını içeren bir saha araştırmasının sonuçları da göz önünde bulundurularak araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi'ne yönelik tutum ölçeği için 50 maddeden oluşan bir form hazırlanmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliği için Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapan üç öğretim üyesinden uzman görüşü alınmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliğinin tespiti konusunda yapılan bu çalışmadan sonra ölçekte yer alan 10 maddenin çıkarılmasına karar verilmiştir. 40 maddeye indirilen ölçekte 20 tane olumlu, 20 tane olumsuz madde yer almıştır.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Tutum Ölçeği Likert tipi bir tutum ölçeği şeklinde hazırlanmıştır. Likert tipi tutum ölçeklerinde birey, benimsediği ifadeleri işaretlemek yerine, verilen her ifadeye ne ölçüde katılıp katılmadığını dereceler içinde belirlemektedir (Tavşancıl, 2006: 138). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Tutum Ölçeğinde bu dereceler ve bu derecelerin puanlamaları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir. Yüksek puan olumlu tutumları yansıtmaktadır.

OLUMLU MADDELER

Kesinlikle Katılmıyorum: 1
Katılmıyorum:2
Katılıyorum: 3
Kesinlikle Katılıyorum: 4

OLUSUZ MADDELER

Kesinlikle Katılmıyorum: 4
Katılmıyorum:3
Katılıyorum: 2
Kesinlikle Katılıyorum: 1

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Tutum Ölçeği faktör analizi için Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Tarih Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Coğrafya Öğretmenliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümlerinin birinci sınıflarında eğitim gören 274 öğrencisi üzerinde uygulanmıştır. Ölçeğe verilen cevaplar SPSS 15. 0 programında değerlendirilmiştir.

Ölçeğin faktör analizi için uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Sphericity testi ile incelenmiştir. KMO'nun . 60'dan yüksek, Barlett Sphericity testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2007, s. 126). Anketin KMO katsayısı . 92 olarak

belirlenmiştir. Barlett Sphericity testindeki değer anlamlı bulunmuştur. Bu durum anketin faktör analizi için uygun olduğu göstermektedir.

Ölçekte yer alan maddelerin kullanılabilirliği konusunda . 40 faktör yükü ve bir maddenin faktörlerdeki yük değerlerinin arasındaki farkın en az . 10 olmasına dikkat edilmiştir. Varimax dönüştürme tekniği kullanılarak yapılan faktör analizi sonucunda Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersine yönelik ölçeğin tek faktörlü bir yapı gösterdiği belirlenmiştir. Bu faktör toplam varyansın % 33. 22'sini açıklamaktadır.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi tutum ölçeği puanlarının güvenilirliği Cronbach tarafından geliştirilmiş olan alfa katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Psikolojik bir test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının . 70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2007: 171). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Tutum Ölçeği'nin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı . 94'dür. Bu değer ölçeğin güvenilirliği için yeterlidir.

Verilerin Analizi

Veri toplama araçlarından elde edilen veriler SPSS 15. 0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analizin işlem basamakları aşağıda açıklanmıştır.

1) Deney ve kontrol gruplarının Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi akademik başarı testi ve Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi tutum ölçeği ön test puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını ortaya koymak için bağımsız gruplar için t-testi kullanılmıştır.

2) Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi akademik başarı puanları ve Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersine yönelik tutum puanlarının uygulama öncesinden uygulama sonrasına değişimini karşılaştırabilmek amacıyla için tek faktör üzerinde tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA testi kullanılmıştır. Bu tür bir analiz iki faktörü içerir. Faktörlerden birincisi (sütun faktörü) farklı deneysel işlem koşullarını (deney-kontrol grupları) gösterir. İkinci faktör (sütun faktörü) zamana bağlı değişimi betimlemek amacıyla yapılan tekrarlı ölçümleri (ön test-son test) tanımlar (Büyüköztürk, 2007: 80-81).

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın bulguları ve bu bulgulara yönelik yorumlar yer almaktadır.

Tablo 2: Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi Akademik Başarı Ön Test Puanlarının Farklılığı İçin Bağımsız t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{x}	S	sd	t	p
Deney	36	22.55	4.53	69	1.874	.065
Kontrol	35	20.65	3.97			

Tablo 2’de görüldüğü gibi, deney ve kontrol gruplarının Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersindeki akademik başarı düzeylerini belirlemek için yapılan ön test sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($t_{(69)}=1.874$, $p>.05$). Bu verilere göre, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi öğretiminde çoklu ortamın kullanıldığı deney grubundaki öğrencilerin ön test başarı puanlarının ortalaması ($\bar{x}=22.55$), geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubundaki öğrencilerin ön test başarı puanlarının ortalaması ise ($\bar{x}=20.65$) olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçlar deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersindeki akademik başarı düzeylerinin süreç başında benzerlik gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3

Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi Akademik Başarı Ön Test-Son Test Puanlarına İlişkin Tekrarlı Ölçümler İçin İki Faktörlü ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Deneklerarası	1568.62	70			
Grup (Deney/Kontrol)	334.137	1	334.137	18.676	.000
Hata	1234.483	69	17.891		
Denekleriçi	1856.291	71			
Ölçüm (Öntest-Sontest)	1252.855	1	1252.855	155.799	.000
Grup*Ölçüm	48.573	1	48.573	6.040	.016
Hata	554.863	69	8.041		
Toplam	3424.911	141			

Tablo 3’e göre, iki ayrı yöntemle Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi gören grupların akademik başarı puanlarının deney öncesinden sonrasına anlamlı farklılık gösterdiği, farklı öğretim yöntemlerinin kullanıldığı gruplarda olmak ile tekrarlı ölçümler faktörlerinin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi akademik başarı puanları üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olduğu bulunmuştur [$F_{(1-69)}=6.040$, $p<.05$]. Bu bulgu Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersini çoklu ortamla ve geleneksel öğretim yöntemleriyle uygulamanın öğrencilerin akademik başarı puanlarını artırmada farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir. Akademik başarı puanlarında deney öncesine göre daha fazla kazanç elde eden deney

grubundaki çoklu ortam uygulamalarının öğrencilerin akademik başarı puanlarını artırmada daha etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Şahin (2000) tarafından yapılan araştırmada, çoklu ortamla öğretim yapan sınıftaki öğrencilerin başarılarının geleneksel öğretim gören gruptaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca cinsiyet, anne-baba eğitiminin ve çoklu ortamın başarı üzerindeki etkisini belirleyebilmek amacıyla yapılan regresyon analizinde de sadece çoklu ortamın başarıyı açıklayan değişken olduğu gözlenmiştir. Gültekin (2006) programlama öğretiminde çoklu ortama dayalı eğitim yazılımının, alışlagelmiş öğretim yöntemine kıyasla öğrenci başarısı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulunduğunu saptamıştır.

Taşçı'nın (2006) araştırmasında deney grubu, genel olarak ve bilgi, kavrama, uygulama düzeylerindeki hedef davranışlara ulaşma açısından, kontrol grubundan daha başarılı olmuştur. Kert ve Tekdal'ın (2004) araştırmasının sonuçlarına göre, ön test son test puanları arasında her iki grubunda sonuçları son test lehine anlamlı bulunmuştur. Son-test sonuçlarına bakıldığında ise deney grubu lehine anlamlı bir sonuç elde edilmiştir.

Demirel'in (2006) çalışmasının sonuçlarına göre, ön test son test puanları arasında her iki grubunda sonuçları son test lehine anlamlı bulunmuştur. Son test sonuçlarına bakıldığında ise deney grubu lehine anlamlı bir sonuç elde edilmiştir. Tutaysalgır'ın (2006) araştırmasının son test sonuçlarına bakıldığında deney grubu lehine anlamlı bir sonuç görülmektedir. Çelik'in (2007) araştırmasının sonuçlarına göre, deney grubundaki öğrencilerle kontrol grubundaki öğrenciler arasında coğrafya dersinin akademik başarı ve bilginin kalıcılığa olan etkisi yönünden deney grubu lehine istatistiksel olarak önemli bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu araştırmaların sonuçları araştırmamızın bulguları ile paralellik göstermektedir.

Altınışik ve Orhan'ın (2002) araştırmasında, öğrencilerin ön test ve son test puanlarına uygulanan kovaryans analizi sonucunda iki grubun aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Yekta'nın (2004) araştırmasında İnternet tabanlı öğretim ile geleneksel öğretimin öğrenci başarısı üzerinde benzer düzeyde başarıyı artırıcı etkiye sahip olduğu görülmüştür. Altınışik ve Yekta'nın araştırmalarının sonuçları ise araştırmamızın bu bölümünün sonuçları ile benzerlik göstermemektedir.

Tablo 4: Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Tutum Ölçeği Ön Test Puanlarının Farklılığı İçin Bağımsız t-

Testi Sonuçları						
Grup	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Deney	36	3.23	.42	69	1.618	.110

Kontrol	35	3.38	.32
---------	----	------	-----

Tablo 29'da görüldüğü gibi, deney ve kontrol gruplarının Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihine yönelik tutumlarını belirlemek için yapılan ön test sonucunda gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir ($t_{(69)}=1.618$, $p>.05$). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin öğretiminde çoklu ortamın kullanıldığı deney grubundaki öğrencilerin ön test puanlarının ortalaması ($\bar{x}=3.23$), geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubundaki öğrencilerin ön test puanlarının ortalaması ise ($\bar{x}=3.38$) olarak gerçekleşmiştir. Bu değerler deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersine yönelik tutumlarının benzerlik gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 5

Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Tutum Ölçeği Ön Uygulama-Son Uygulama Puanlarına İlişkin Tekrarlı Ölçümler İçin İki Faktörlü ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Deneklerarası	10.885	70			
Grup (Deney/Kontrol)	.020	1	.020	.126	.724
Hata	10.865	69	.157		
Denekleriçi	9.757	71			
Ölçüm (Öntest-Sontest)	1.386	1	1.386	12.987	.001
Grup*Ölçüm	1.006	1	1.006	9.423	.003
Hata	7.365	69	.107		
Toplam	20.642	141			

Tablo 5'e göre, iki ayrı yöntemle Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi gören grupların Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihine yönelik tutum ölçeği puanlarının uygulama öncesinden sonrasına anlamlı bir farklılık gösterdiği, farklı öğretim yöntemlerinin kullanıldığı gruplarda olmak ile tekrarlı ölçümler faktörlerinin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi tutum ölçeği puanları üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olduğu bulunmuştur [$F_{(1-69)} = 9.423$, $p<.05$]. Bu bulgu, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersini çoklu ortamla ve geleneksel öğretim yöntemleriyle uygulamanın öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihine yönelik tutum puanlarını artırmada farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir. Derse yönelik tutum puanlarında uygulama öncesine göre daha fazla kazanç elde eden deney grubundaki çoklu ortam uygulamalarının öğrencilerin derse yönelik tutumlarını geliştirmede etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Tutaysalgır'ın (2006) araştırmasında, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin Sosyal Bilgilere yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla uygulanan Kovaryans Analizi sonuçları incelendiğinde, deney ve kontrol grupları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir. Bu durum deney grubundaki öğrencilerin Sosyal Bilgilere yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Altınışik ve Orhan'ın (2002) araştırmasında ise, çoklu ortamda ders gören öğrencilerle bu ortamda ders görmeyen öğrencilerin ön tutum ve son tutum puanlarına uygulanan Kovaryans analizi sonucunda iki grubun son tutum puanlarının ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür.

Araştırmamızın bu bölümündeki bulgular Tutaysalgır'ın araştırmasının bulguları ile tutarlıken, Altınışik ve Orhan'ın araştırmasının bulguları ile tutarlı değildir.

Sonuç

Deney ve kontrol gruplarının uygulama öncesinde Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi akademik başarı durumları arasında istatistikî olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi gören grupların akademik başarı puanlarının deney öncesinden sonrasına anlamlı farklılık göstermiştir. Bu farklılık dersin öğretiminde çoklu ortam araçlarının kullanıldığı deney grubu lehinedir. Bu durum Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi öğretiminde çoklu ortam kullanımının öğrencilerin akademik başarılarını artırmada etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Deney ve kontrol gruplarının Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersine yönelik tutumlarını belirlemek için yapılan ön uygulama sonucunda, gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi gören grupların Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihine yönelik tutum puanlarının deney öncesinden sonrasına anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersini çoklu ortamla alan öğrencilerin geleneksel öğretim yöntemleriyle alan öğrencilere nazaran Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihine yönelik tutumlarını daha olumlu hâle getirdikleri belirlenmiştir.

KAYNAKÇA

ACUN, İ. (2006). T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Etkili Kullanımı. Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi, Doğaner, Y. (Ed). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları. s. 151-157.

- ACUN, R. (2004). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi'nin İnternete Dayalı Öğretimi. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinde Yöntem Arayışları. Yedi yıldız, B. , Ertan, T. F. , Üstün, K. (Ed). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yayınları. s. 128-141.
- AKBULUT, D. A. (2005). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi Hakkında. İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Saray, M. , Tosun, H. (Haz.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları. s. 19-24.
- AKPINAR, Y. (2005). Bilgisayar Destekli Eğitimde Uygulamalar, Ankara: Anı Yayıncılık.
- ALKAN, Ş. (2002). İlköğretimde Çoklu Ortam Uygulamaları Kullanarak Öğretim Metotları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ALKAN, C. , KURT M. (2007). Özel Öğretim Yöntemleri Disiplinlerin Öğretim Teknolojisi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- ALTINIŞIK, S. , ORHAN, F. (2002). Sosyal Bilgiler Dersinde Çoklu Ortamın Öğrencilerin Akademik Başarıları ve Ders Karşı Tutumları Üzerindeki Etkisi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. S. 23. s. 41-49.
- ANDERSON, I. G. (2003). Developing Multimedia Courseware For Teaching History: A UK Perspective. The Journal for Multimedia History. Volume 3. http://www.albany.edu/jmmh/vol3/creating_cdroms/creating_cdroms.html adresinden 28. 07. 2008 tarihinde alınmıştır.
- ATA, B. (2002). Tarih Derslerinde Dokümanlarla Öğretim Yaklaşımı. Türk Yurdu. S. 175. s. 80-86.
- ATA, B. (2005). Tarih Pedagojisine Uygun Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Nasıl Olmalıdır? İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum, Sorular ve Çözüm Önerileri. Saray, M. , Tosun, H. (Haz.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları. s. 73-85.
- BÜYÜKÖZTÜRK Ş. (2007). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- ÇELİK, E. (2007). Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Bilgisayar Destekli Animasyon Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- DEMİRCİOĞLU, İ. H. (2005). Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar. Ankara: Anı Yayıncılık.
- DEMİREL, A. (2006). Sanat Eğitiminde Bilgisayar ve Çoklu Ortam Uygulamaları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DEMİREL, Ö. , YAĞCI, E. , SEFEROĞLU, S. (2002). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- DOĞANER, Y. (2005). Yüksek Öğretimde Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Yeni Yaklaşımlar-Hacettepe Üniversitesi Örneği. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi. C. 21. S. 62. s. 589-611.

- EMİROĞLU, G.** (2006). İlköğretim Düzeyinde İnkılâp Tarihi Ders Konularının Öğretimi: Metot ve Etkinlikler. Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi. Doğaner, Y. (Ed.) Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları. s. 97-120.
- GÜLTEKİN, K.** (2006). Çoklu Ortamın Bilgisayar Programlama Başarısı Üzerine Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- HIZAL, A.** (1983). Uzaktan Öğretim Süreçleri ve Yazılı Gereçler: Eğitim Teknolojisi Açısından Yaklaşım. Ankara: Sevinç Matbaası.
- HUART, J. , KOLSKI, C. , SAGAR, M.** (2004) Evaluation of Multimedia Applications Using Inspection Methods: The Cognitive Walkthrough Case. *Interacting With Computers*. Volume 16. p. 183-215.
- KABAPINAR, Y.** (1998). Kredili Sistem ve Lise Tarih Kitapları. Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları. Özbaran, S. (Haz.). İzmir: Dokuz Eylül Yayınları. s. 221-236.
- KARADENİZ, Ş.** (2008). Bilişsel Esnekliğe Dayalı Hiper Metin Uygulaması: Sanal Bilgisayar Hastanesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 6 (1). s. 135-152.
- KERT, S. B. , TEKDAL, M.** (2004). Literatürdeki Tasarım İlkelerine Uygun Olarak Hazırlanmış Multimedya Ders Yazılımının Lise Düzeyi Fizik Öğretiminde Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı 6-9 Temmuz. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- MAYER, R. E.** (2001). *Multimedia Learning*. New York: Cambridge University Press.
- MAYER, R. E.** (2003). The Promise of Multimedia Learning: Using The Same Instructional Design Methods Across Different Media, *Learning and Instruction*. (13). p. 125-139.
- NAJJAR, L. J.** (1995) Does Multimedia Information Help People Learn? School of Psychology and Graphics, Visualization, and Usability Laboratory. [http://www. cc. gatech. edu/gvu/reports/TechReports95. html](http://www.cc.gatech.edu/gvu/reports/TechReports95.html) adresinden 15. 10. 2008 tarihinde alınmıştır.
- ÖZTÜRK, C. , OTLUOĞLU, R.** (2003). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler ve Yazılı Materyaller. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- PAMUK, Ş.** (2004). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinin Amaç ve Kapsamı, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinde Yöntem Arayışları, Yediyıldız, B. , Ertan, T. F. , Üstün, K. (Ed). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yayınları. s. 13-58.
- PAYKOÇ, F.** (1998). Tarih Öğretiminde Duyuşsal Alanın Rolü. Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları. Özbaran, S. (Haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları. s. 341-348.
- SAFRAN, M.** (2004). Eğitim Bilimi Açısından Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Öğretimi. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinde Yöntem Arayışları. Yediyıldız, B. , Ertan, T. F. , Üstün, K. (Ed). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yayınları. s. 111-127.
- SAĞIROĞLU, Z.** (2002). Yapıcı Öğrenme Modelinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Tarih Ünitelerine Uygulanması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- STRADLING, R.** (2003). 20. Yüzyıl Avrupa Tarihi Nasıl Öğretilmeli. Çev. Ayfer Ünal. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

- ŞAHİN, T. Y.** (2000). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Çoklu Ortamların Etkililiği, Eğitim Araştırmaları. 1(1). s. 68-73.
- TANYERİ, T.** (2007). Bilgisayar Destekli Öğretim İle İlgili Temel Kavramlar, Öğeleri, Kuramsal Temelleri ve Uygulama Yöntemleri. Bilgisayar I-II Temel Bilgisayar Becerileri. Güneş A. (Ed.). Ankara: Pegem A Yayıncılık. s. 441-468.
- TAŞCI, G.** (2006). Biyoloji Öğretiminde Çoklu Ortam Uygulamalarının Öğrenme Başarısına Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- TAVŞANCIL, E.** (2006). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TUTAYSALGIR, H.** (2006). Powerpoint Sunu Programıyla Hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Materyalinin Öğrenci Tutum ve Performanslarına Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YAŞAR, Ş. , GÜLTEKİN, M.** (2007). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Araç-Gereç Kullanımı, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, Öztürk, C. (Ed.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- YEKTA, M.** (2004). Çoklu Ortam Araçları Kullanılmış Web Tabanlı Uzaktan Mesleki Teknik Eğitimin Geleneksel Mesleki Teknik Eğitime Göre Öğrenci Başarısına Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

**THE EFFECT OF USING MULTIMEDIA IN ATATURK PRINCIPLES
AND REVOLUTION HISTORY EDUCATION ON THE ACADEMIC SUCCESS
AND ATTITUDE**

Mehmet Şahingöz* Bülent Akbaba**

SUMMARY

Multimedia applications that are used together with different sources and education technology have qualifications to be able to contribute the solutions of problems in Ataturk Principles and Revolution History courses. Multimedia devices have been used to transfer the facts, notions, events and their theoretical knowledge to put it into practice.

The use of multimedia in Ataturk Principles and Revolution History education provides the knowledge permanent. The monotones decrease in this course. The interests of students towards the course increase.

Students can study by themselves according to their own pace. Students' dependency to coursebooks and lecturers decrease. Knowledge are supported with different sources. Multimedia use improves the students' senior cognitive skills.

The aim of this study is to identify the effect of the usage of multimedia on students' academic achievement in the Ataturk Principles and Revolution History course, and their attitudes towards Ataturk Principles and Revolution History course. The experimental application of the research has been accomplished with 71 students in the first A and B classes in the Turkish Education Department, Gazi Faculty of Education, Gazi University, Ankara in the 2007-2008 academic years. There were 36 students in the experimental group and 35 students in the control group. The research has been done with a pre-test and post-test experimental design with a control group.

The data of the research have been collected with the Ataturk Principles and Revolution History academic achievement test, Ataturk Principles and Revolution History attitude scale. The data gained from the academic achievement test and attitude tests were evaluated with the independent sample t-test, and two way ANOVA for repeated measurements with SPSS 15.0 programme.

According to the pre-test results which is used to determine the academic achievement proficiency of experimental and control group in Ataturk Principles and Revolution History course, there is no significant differences between two groups ($t(69)=1.874, p>.05$).

* Prof. Dr. , Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı

Experimental and control groups that is used different method, the academic achievement grades of students attend to Ataturk Principles and Revolution History course have a significant difference between pre-test and post test. [$F_{(1-69)} = 6.040$, $p < .05$]. These findings indicated that the application of traditional teaching method and multimedia use in Ataturk Principles and Revolution History course in terms of increasing different affect factors of students' academic achievement grades. It was seen that multimedia applications in experimental group which get higher grades in terms of academic achievement grades have more effect in improving students' grades before the experiment.

According to the pre-test results which are used to determine the attitudes of experimental and control group towards Ataturk Principles and Revolution History course, there is no significant differences between two groups. ($t_{(69)} = 1.618$, $p > .05$).

Experimental and control groups that is used different method, the students attitude scores towards Ataturk Principles and Revolution History course have a significant difference between pre-test and post test. [$F_{(1-69)} = 9.423$, $p < .05$]. This finding indicated that Ataturk Principles and Revolution History courses given in traditional teaching methodology and multimedia has different effects in increasing the students' attitudes towards Ataturk Principles and Revolution History courses. It was seen that multimedia applications in experimental group which get higher scores in terms of attitude towards Ataturk Principles and Revolution History courses have more effect in improving students' scores before the experiment.

Keywords: Ataturk Principles and Revolution History education, multimedia, academic achievement, attitude.